

Les dones amb trastorn mental pateixen més discriminació que els homes

- [L'estudi de percepció de l'estigma de la salut mental a Catalunya](#) detecta percentatges més elevats d'experiència de discriminació en el cas de les dones.
- Anomenem doble estigma als estereotips als que s'enfronten les dones a causa d'haver passat per un trastorn mental ja que pateixen discriminació tant per raó de gènere com pel seu trastorn.
- Obertament lluita contra l'estigma en salut mental i compta amb la implicació dels departaments Salut i de Benestar i Família de la Generalitat i La Fundació "la Caixa", la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona, així com de diverses administracions locals.

El doble estigma es tradueix en haver patit en major mesura que els homes un tracte injust, burles i insults, sobreprotecció i intromissió. L'estudi assenyala diferències significatives entre homes i dones, per exemple, pel que fa al tracte injust en l'àmbit de la família. Aquesta situació ha aparegut a la vida del 56,2 % de les dones amb trastorn mental, mentre que en els homes el percentatge disminueix fins al 44,8 %. El diferencial més significatiu es dona en comparar l'experiència dels homes i dones de menys de 30 anys. En el cas dels homes, el 36 % ha patit tracte injust; mentre que, **en el cas de les dones, la xifra s'enfila fins al 64,3 %**.

Aquests resultats posen sobre la taula la qüestió de la doble opressió que patim les dones amb trastorn mental. Socialment les dones tenim menor credibilitat que els homes, més tendència a suportar situacions de desigualtat, menys probabilitats de defensa, menys accés a la informació i menys autoestima, entre d'altres dificultats afegides al trastorn. El mateix passa en el cas de la sobreprotecció de l'entorn que pot impulsar a les dones amb problemes de salut mental a quedar-se a casa.

D'altra banda es pressuposa a les dones més inestabilitat emocional. Culturalment predomina la creença de que, en la personalitat femenina, l'emoció està per damunt de la raó, atribuint-nos així el fet de ser més irracionals, més paranoiques, més boges. Si una dona té un caràcter fort, mostra agressivitat o té tendència a enfadar-se serà fàcilment titllada d'histèrica.

DOBLE OPRESSIÓ PER ÀMBITS

Família: La sobreprotecció i el control per part de la família la pateixen més les dones. (el 8,9 % més que els homes).

Isabel, 42 anys, mare de bessons: "A mi em passa que la meva mare m'oculta certes coses importants, perquè pensa que no podré digerir-les, que ja en tinc suficient amb lo meu. I bé, quan t'adones de que t'amaguen coses et sents frustrada i encara és pitjor. Em fa més mal això, perquè no m'estan tractant com a una persona normal".

No fa tants anys les dones érem eternament menors d'edat. Impera encara culturalment aquesta idea de dona sotmesa o protegida, la qual cosa sovint es justifica amb la frase: "Ho

Nota de premsa 7 de març de 2017

fem pel teu bé” que respondria a un tracte infantilitzador, una forma amb la qual es discrimina sovint a les persones amb problemes de salut mental en general, però a les dones, encara més.

Àmbit sanitari: El 32,2 % de les dones ha patit un tracte injust en alguna ocasió a l'hospital, davant d'un 20,7 % els homes. I el 33 % de les dones en el centre d'atenció primària davant d'un 15,9 % els homes.

Leyre, 20 anys: “L'estiu passat em va començar a fer mal al pit. Vaig anar dos cops al CAP i no em van voler visitar. Llavors, òbviament, vaig anar a l'hospital d'urgències, allà em tractaven com si m'ho inventés, com si no fos veritat i em van dir que anés a veure la meva metgessa de capçalera. Amb l'ajuda de la meva psiquiatra finalment m'han donat hora al metge de capçalera perquè em mirin el dolor al pit. En total m'he passat uns 6 mesos fins que m'han fet cas. En el seu moment aquest tracte em va afectar bastant, no sabia que fer ni què pensar”.

En l'àmbit sanitari també es dona aquesta infantilització. De vegades s'intenta convèncer a les dones de que tot el que els passa té a veure amb desajustos hormonals o bé alteracions psicossomàtiques. Els metges haurien de donar informació veraç i actualitzada i no consells ni coercions.

Àmbit laboral:

- El 73,8 % de dones amb un TM no han explicat el seu TM al seu superior, enfront del 57,2 % d'homes. El 86,7 % de les dones han ocultat el TM (o ho haurien ocultat, però no han pogut) en l'entrevista de feina. En canvi, els homes han ocultat el TM en un 67,6 % dels casos.
- El 26,7 % de les dones indiquen haver experimentat tracte injust en alguna mesura durant les entrevistes de feina pel fet de tenir un TM, davant del 14,5 % dels homes. El 43 % de dones amb un TM de 45 i més anys manifesten haver patit un tracte injust.

Andrea, 39 anys: “Jo ara ja no busco feina, i fa molt de temps que ho vaig fer per últim cop, però si en busqués, crec que no explicaria que tinc un diagnòstic a l'entrevista de feina. De fet en el passat vaig tenir una mala experiència en una feina que tenia, on sabien que jo tenia un problema de salut mental i estaven molt a sobre meu. *Per què no t'arregles i et maquilles una mica? Faràs més bona cara, dona...* A partir d'aquella feina vaig decidir no dir més el que em passava. Si a l'entrevista em preguntaven per què havia estat un temps sense treballar, jo mentia i assegurava que m'havia dedicat a fer les feines de la llar”.

Dins de l'àmbit laboral, a les dones amb trastorn mental se'ns pressuposa més inestabilitat que als homes, això es tradueix en menys oportunitats per accedir al mercat laboral. (Atribució d'inestabilitat: 36% H vs 49% D)

Niobe, 24 anys: “Quan vaig a una entrevista de feina explico que tinc un problema de salut mental perquè no entenc quina diferència hi ha. A més a l'última feina que vaig tenir em van fer fora pel meu diagnòstic o, com em van dir, per no ser estable emocionalment. Així que ara ho dic i si no els hi agrada pitjor per ells”.

De vegades, aquesta pressió comporta que quan tens un trastorn mental no pots mostrar els teus sentiments o expressar que estàs enfadada perquè de seguida t'ho atribueixen al teu

Nota de premsa 7 de març de 2017

diagnòstic de salut mental. Fins i tot plorar o mostrar emocions és entès com a forma de manipulació. Se'ns diu que som addictes a les emocions o als estats emocionals alterats, som inestables.

Grup d'amics: Les dones amb un TM pateixen la discriminació en el grup d'amics i amigues amb més freqüència que els homes amb TM. La sobreprotecció i el control es donen en un 12,5 % més de freqüència en les dones que en els homes. Negativitat: 29% H vs 44% D

Elisenda, 23 anys: "A mi m'ha passat que quan els hi comentava als amics que estava nerviosa i em sentia intranquil·la, la seva resposta sempre era que estava exagerant. Són les mateixes associacions que es repeteixen i per això són doblement opressores i errònies: "Ets dèbil", "Sempre et queixes", "maniàtica", "histèrica" "Sensiblonia".

Maternitat: A un 47% de dones amb trastorn mental se'ls ha atribuït fragilitat pel fet de tenir un trastorn, 15 punts més que als homes.

Marta, 40 anys: Els anys passen i tothom va tenint fills menys tu. Doncs et plantejes tenir un fill. Aquesta decisió es converteix en un debat de mesos entre totes les persones que t'envolten. I jo penso: i si fos un noi? S'hauria produït aquest efecte de pànic generalitzat en el meu entorn? Quan em poso a internet i escric TLP, sempre surt la pregunta: *una dona amb TLP pot ser mare?* I els homes? No s'ho pregunten? No els preocupa? O és igual, perquè això és cosa de dones i ja s'encarregarà ella de criar-lo?"

Les dones amb algun problema de salut mental reben més pressió per no tenir fills per part de familiars, metges, amics i parella, que no pas els homes amb trastorn mental. És important subratllar que en gairebé tots els aspectes estudiats les dones suporten un grau d'intromissió o pressió més elevat.

CAMPANYA DISCRIMINACIÓ ZERO

Per evitar que aquestes actituds continuïn reproduint-se cal treballar en estratègies per a iniciar un procés d'apoderament que promogui la presa de decisions i el control sobre la pròpia vida. Aquest procés però no pot fer-se individualment, ja que també exigeix el compromís de l'entorn, la família i demanda canvis polítics per combatre la discriminació estructural. Les dones poden ser protagonistes de la seva pròpia vida en la presa de decisions respecte al seu tractament i del seu dia a dia. Però, la sensibilització de la família i la societat respecte a la importància de la participació social i laboral de les filles, les companyes i les germanes, o les iniciatives públiques que facilitin per exemple l'accés a la feina són indispensables per facilitar aquest procés.

Obertament continua tenint en marxa la campanya per la no discriminació en la que demanem a la ciutadania que signi per acabar amb la discriminació de la salut mental a Catalunya.

Nota de premsa 7 de març de 2017

Contacte de premsa:

Ariadna Rogero

Tel. 637 825 221

arogero@obertament.org

Els periodistes poden disposar de **declaracions de les portaveus d'obertament**, dones amb problemes de salut mental que treballen des de l'activisme per acabar amb l'estigma oferint als mitjans de comunicació el seu testimoni vivencial de doble discriminació . Aquesta lluita només serà efectiva amb l'apoderament de la primera persona, fonamental per canviar la mirada de la societat cap a la salut mental.

Amb el suport de:

